

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V saboto 3. julia (sređoletna) 1852.

List 53.

Sódní dan.

(Po českim Boleslava Jablonskiga.)

Sinek! vselej po pravíci
Ne ravnajo zdaj ljudjé;
Večkrat grejo po krivíci
Slava, čast ino atopnjé.

Pride čas pa za nesrečne,
Čas, ki vse spremenil bo,
Pride čas — pravíce večne
Se bo znamnje vidilo.

Péla bo trobenta straha,
„K sodbi! k sodbi!“ kličejoč;
Množica gomzéla plaha
'z tame groba vstajajoč.

Pride čas — se zvezde bodo
Z neba vertoglavile,
In moči nad zemlje grodo
Iz slemén odstopale.

Svitlo solnce se tamnilo,
Mesec gasnil bo merleč,
Kdor goljufno ima blišilo
Svetil se ne bode več.

Kdor pa v službi je kreposti
Sterl krivíce ôkov klét',
Bode v slavi in svitlosti
Takrat svetu razodét.

Marsikdo v pravice hladi
Nespoznán bil siromak
Vzdignil kdež bo v zarji mladi
Nisko teme nad oblak.

Bukve bodo odperte stale,
V njih popis bo vsih reči,
Bodo se imenoale:

„Bukve zgodb vsih ljudi“.

Ogled kmetijstva na Angleškím.

Slavni gosp. prof. dr. Hlubek, kateri na Avstrijskim po pravíci za perviga kmetijskiga pisatelja veljá in kteriga knjige se marljivo prebirajo po širocim svetu, je potoval lani po Angleškím in ravno sedaj popis na svitlo dal, kako Angleži (Englendarji) kmetujejo, od kterih vémo, da je njih kmetovanje na visoki stopnji umnosti, pa ne taki, ki prazne muhe učenosti loví, ampak taki, ki le to porajta, kar dobiček donaša.

Vunder se bomo iz gosp. Hlubekoviga popisa prepričali, da tudi Angleži ne ravnajo vse hvale-

vredno, in da je njih kmetovanje iz mnozih vzrokov dostikrat zlo razložno od našiga. Take popise prebirati nam je v dvojni prid: prvič je mikavno vediti vsacimu umnimu kmetovavcu, kaj se drugod po svetu godí, — drugič nam je podúk, da posnemamo to, kar zna biti tudi za naše kraje dobro.

Zavoljo tega mislimo, slovenskim kmetovavcam močno vstreči, ako jim razodenemo angleško kmetovanje po popisu imenovaniga moža, ki je z bistrim umam se oziral po Angleškím, in na tanjko vse popisal, kakor je.

Naš preslavni prijatelj nam bo tedaj prijazno dovolil, da iz njegovih nemških bukev *) ob kratkim povzamemo to, kar mislimo, da bi bilo našim bravcam všeč in koristno.

Pervo pa je, preden o Angleškím kmetijstvu govorimo, da poznamo

svét in zemljiše Angleško.

Angleško ima čez 35 milionov oralov obdelaniga zemljiša (polja in travnikov), čez 11 milionov oralov pa neobdelaniga, ktero bi se pa obdelati dalo.

Kar razmeromed poljem in travniki vtiče, pride na Angleškím na 1 oral polja poldrugi oral travnikov.

Travniki se večidel malo obdelujejo, ampak se pusté (kar ni hvale vredno), da trava rase, kakor je.

Ko sim — pravi gosp. pisatelj — take silne planjave travnikov skoraj povsod vidil, zlasti pa v bližnji okolici Londona, sim se živo spomnil tistih časov, ko so ljudstva le kot kočovniki s svojimi čedami se po širocim svetu od eniga kraja do drugiga plazili, in jim ni treba bilo, da bi bili za zboljšanje zemljiša skerbili; zakaj če danes ni bilo na tem mestu ničesar več vžiti in njih živina ni več piče dobila, so se ž njo podali dalje.

Vidijo se na travnikih še ogoni ali razori kot znamnja, da je tu, kjer je zdaj travnik, nekđaj njiva bila, ki je pa bila v travnik pušena, ko je jela žitna cena nižji biti.

Taka napčna razmera med njivami in med senožeti se ne najde nikjer v Evropi, pa zakaj? zato ker v nobeni deržavi Europe nimajo kmetje tako malo zemljiš, kakor na Angleškím.

Vzrok te čudne napčnosti je pa v temle iskati:

Na Angleškím niso kmetje posestniki zemljiš, ampak le vikši plemenitaži in vikši duhovšina. Na Angleškím je le 236.343 posestnikov zemljiš, na

*) Bericht über die englische Landwirthschaft und die zu London 1851 ausgestellten landwirthschaftlichen Geráthe und Maschinen von Dr. Fr. X. Hlubek. Mit 1 lithogr. Tafel. Gratz 1852.